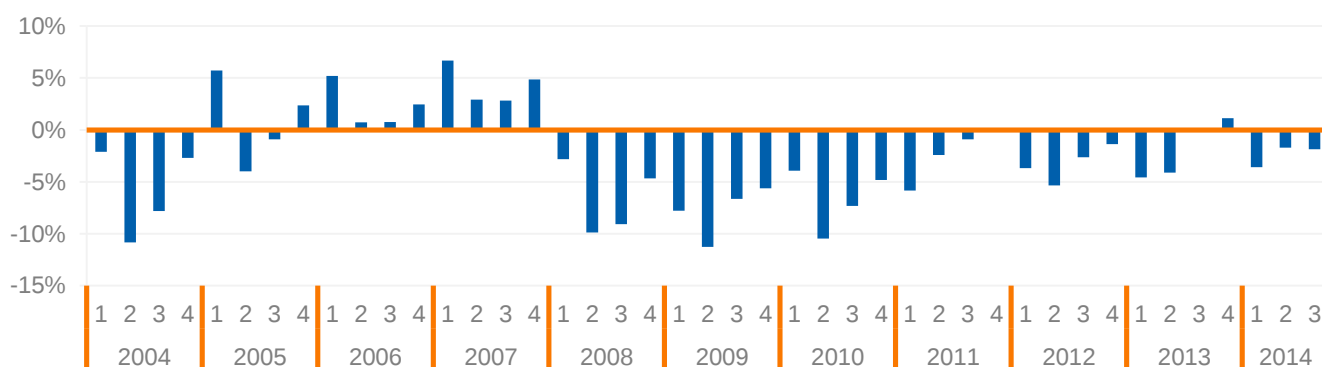

12. desember 2014

Hægir á afkomubata sveitarfélaganna: Launakostnaður hækkar en fjárfesting minnkar

Ekki er að sjá að umsvif íslenskra sveitarfélaga vaxi mikið um þessar mundir. Hagstofan birti í vikunni Fjármál hins opinbera á 3. ársfjórðungi. Þar má finna kafla um tekjur, gjöld og fjárfestingar sveitarfélaganna. Eins og við mátti búast sýnir samantekt Hagstofunnar hægfara vöxt tekna og heildargjalda það sem af er þessu ári, tekjur jukust um 5,1% og heildargjöld um 4,1%. Þrátt fyrir meiri vöxt tekna en gjalda hefur tekjujöfnuður sveitarfélaganna verið neikvæður á árinu um sem nemur 2,4% af heildartekjum sveitarfélaga landsins, en var neikvæður um 2,9% á sama tíma í fyrra. Hafa ber í huga að hér er um bráðabirgðatölur sem gætu því tekið breytingum við endurskoðun á komandi ársfjórðungum.

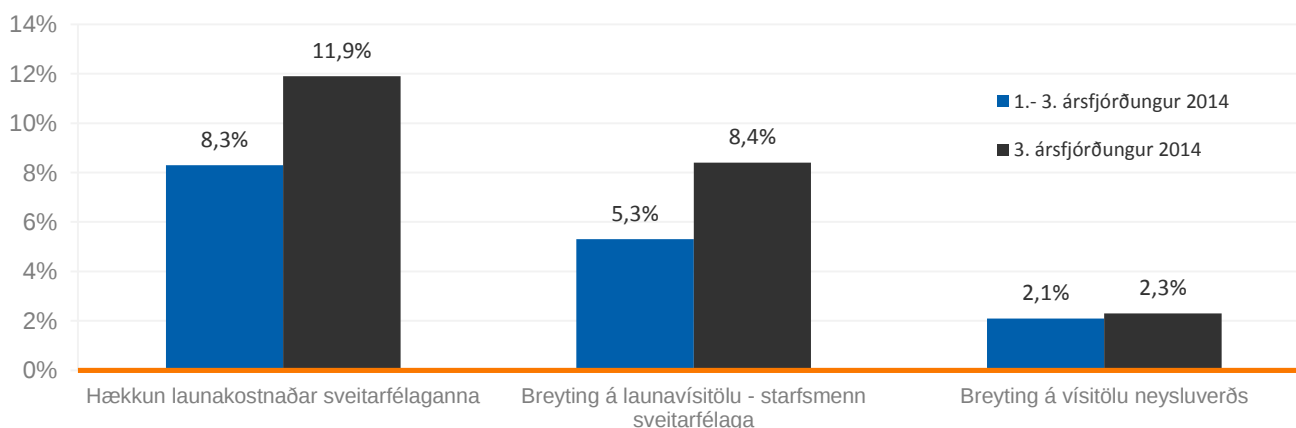
Tekjujöfnuður sveitarfélaganna
- sem hlutfall af veltu

Heimild: Hagstofan og Greiningardeild Arion banka

Tveir liðir á útgjaldahlið sveitarfélaganna stinga nokkuð í stúf miðað við liðið ár. Annars vegar er það þróun launakostnaðar, sem jókst verulega, og hins vegar fjárfestingar, sem drógust saman. Skoðum nánar hvorn lið fyrir sig.

Breyting launakostnaðar sveitarfélaga og verðlags

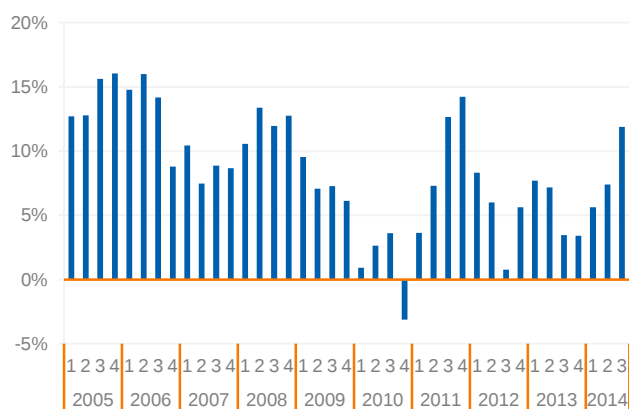
Heimild: Hagstofan og Greiningardeild Arion banka

Á þriðja ársfjórðungi hækkaði launakostnaður sveitarfélaganna um 11,9% frá sama tíma í fyrra. Það kæmi okkur reyndar ekki á óvart þó þessi stærð yrði endurskoðuð eitthvað niður á við enda meiri hækkun en sem nemur áhrifum kjarasamninga. Þá sýnir ný mæling launavísitölunnar sem birt var í morgun hækkun launa milli ára hjá starfsmönnum sveitarfélaga upp á 8,4% á þriðja ársfjórðungi. Það sem af er ári hefur launakostnaður sveitarfélaganna hækkað um 8,3%, samkvæmt Fjármálum hins opinbera, á sama tíma og laun starfsmanna sveitarfélaga hafa hækkað um 5,4%, samkvæmt launavísitölu, og verðlag í landinu hækkaði einungis um 2,3%. Mismunur launakostnaðar og breytingar á launavísitölu skýrist væntanlega að

mestu leyti af fjölgun starfa hjá sveitarfélögunum en auk þess hefur samsetning starfsmanna sveitarfélaganna tekið einhverjum breytingum.

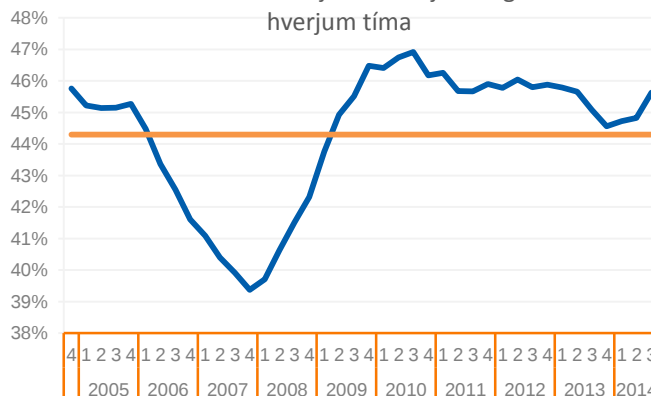
Hækkun launakostnaðar kemur í framhaldi af kjarasamningum í vor sem munu sjálfsagt halda áfram að lita afkomu sveitarfélaganna á næsta ári. Þeir samningar fólu í sér töluverða hækkun kauptaxta en á móti var samið um hagræðingu sem á að skila sér á komandi árum í lægri rekstrarkostnaði. Þá voru samningar sveitarfélaganna í mörgum tilvikum til lengri tíma en samningar annarra.

Launakostnaður sveitarfélaganna
- breyting milli ára

Launakostnaður sveitarfélaga sem
hlutfall af tekjum

- samtals á liðnum fjórum ársfjórðungum á
hverjum tíma

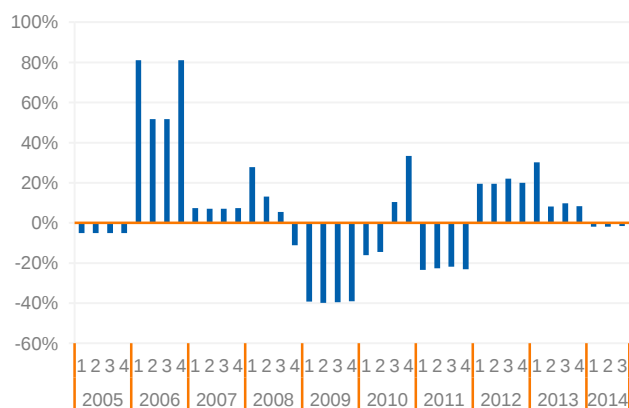

Heimild: Hagstofan og Greiningardeild Arion banka

Laun eru langstærsti kostnaðarliður sveitarfélaganna og hefur á þessu ári numið 46,4% af tekjum þeirra. Eins á sjá má á mynd hér að ofan hefur síðustu þrjá fjórðunga átt sér stað viðsnúningur þar sem hlutdeild launa hefur farið vaxandi á ný.

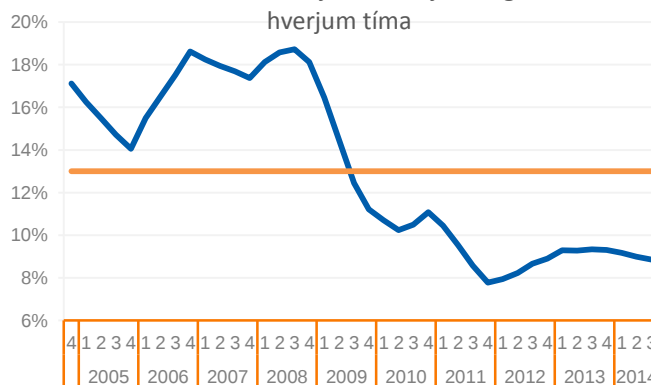
Aukinn rekstrarkostnaður sveitarfélaganna hefur sjálfsagt átt sitt að segja í því að fjárfestingar sveitarfélaganna hafa aftur á móti dregist saman á árinu eftir að hafa vaxið samfellt frá ársbyrjun 2012.

Fjárfestingar sveitarfélaganna
- breyting milli ára

Fjárfestingar sveitarfélaganna sem hlutfall
af tekjum

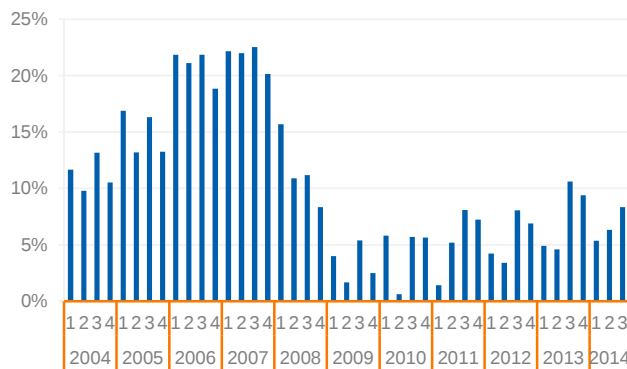
- samtals á liðnum fjórum ársfjórðungum á
hverjum tíma

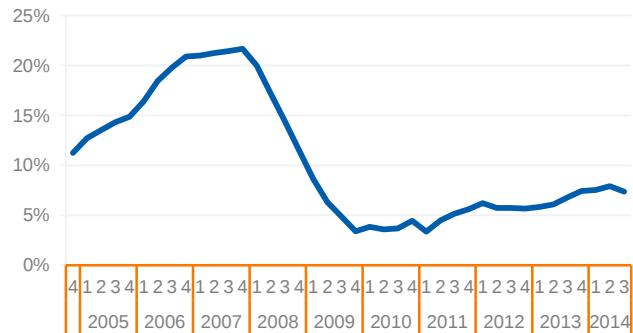
Heimild: Hagstofan og Greiningardeild Arion banka

Sveitarfélögin standa straum af ýmsum fjárfestingum í innviðum samfélagsins svo sem í veitukerfum, götum, skólum og hafnarmannvirkjum. Það sem af er þessu ári hafa fjárfestingar sveitarfélaganna numið 9% af tekjum þeirra. Það er talsvert undir langtímameðaltali. Vissulega var fjárfestingastig sveitarfélaganna hátt fram til ársins 2008, en í tíu ár þar á undan sveifluðust fjárfestingar sveitarfélaganna í kringum 16% af tekjum þeirra. Ennþá búa sveitarfélög því víða að því mikið var fjárfest á fyrri tíð og þau hafa á síðustu árum lagt megináherslu á að lækka skuldir sínar. Fjárfestingar- og viðhaldspörf byggist þó smám saman upp og ljóst er að sveitarfélögin þurfa bolmagn til að mæta þeirri þörf. Fjárfestingar sveitarfélaganna verða þó sjálfsagt undir langtímameðaltali í einhverjum ári í viðbót.

Tekjujöfnuður sveitarfélaga án
fjárfestinga
- sem hlutfall af veltu

Tekjujöfnuður sveitarfélaga án
fjárfestinga
- samtals á liðnum fjórum ársfjórðungum sem
hlutfall af veltu

Frá ársbyrjun 2011 hefur afkoma sveitarfélaganna batnað ár frá ári. Hækkun rekstrarkostnaðar sveitarfélaga sem kemur fram í afkomu þriðja ársfjórðungs felur líklega í sér að eitthvað sé að hægja á afkomubatanum.

Greiningardeild Arion banka

Anna Hrefna Ingimundardóttir
anna.ingimundardottir@arionbanki.is

Elvar Ingi Möller
elvar.moller@arionbanki.is

Hrafn Steinarsson
hrafn.steinarsson@arionbanki.is

Stefán Broddi Guðjónsson
stefan.gudjonsson@arionbanki.is

Forstöðumaður

Regína Bjarnadóttir
regina.bjarnadottir@arionbanki.is
444-6969

[Hér má finna fyrirvara](#)